

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az alulírt a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XII. Leó pápa Zichy Náador grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.

Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Veni Creator.

Isten szent Lelke, ki mint alkotó lebegtél az őstengerek felett s a megváltás művében tüznelve lettél a kereszténység apostolainak, jőjj alkossd újra a szíveket!

A „kezdet“ sötét pusztaságában világosságot gyújtott ki, a pogányság tudatlanságára a hit fényét hozta, ma Rája mint „Igazság“ Lelkére van szükség.

Sokan felvetik a kérdést, vajjon mozgalmas időnknek mi a karakteristikonja, s kidomborító szelleme. Egyik jellemtelenség, másik vallástalanság, harmadik általános közöny, negyedik anyagelviségre, szabad-elviségre mutat, mint kórányagra. Pedig ezek csak külső kiütések az emberiség testén, s a vérbaj, mely azokat okozza: *a hazugság szelleme.*

Mi az igazság? Örök való, mely létezésével meg nem dönthető törvényeket alkot, észnek, szívnek határozott utat jelez, s mindennek czélját és határát másíthatlanul kiméri. Egy levén és örök, a ki róla megfélekedve akar törvényt alkotni, irányt mutatni, czélt kijelelni, az a tévedés és hazugság martaléka lesz.

A mai kor, melyet a jog és vagyonszabó Garibaldi is hazugság századának nevezett, szakítani törekszik az Örök Igazsággal. nagykorúnak mondja magát, erőt, világosságot és fényt önmagából akar méríteni magának.

A szórakozott tudós.

— Igaz történet. —

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Dr. Delta tanár kitünő szakember volt a keleti nyelvtudományokban s a k-i egyetem tanári karának egyik éssége. Nővére a derék Zsófia kisasszony, ki háztartását vezette, mindamellett szüntelen szemére vetette egy nagy fogyatkozást, azt t. i., hogy ki nem ismeri magát a világban a nagy szórakozottság miatt, melyhez fogható még a tudós világban is ritkítja párját.

A tudós tanár ur rendszeren jóízűeket mosolygott az ilyen vádakra. Mert hát érezte magában, hogy a régi Babylonban, mely pedig szintén a világhoz tartozik, olyan pompásan kiismeri magát, hogy ha még eredeti alakjában megvolna, mint babyloni hordár minden nehézség nélkül megkereshetné benne kenyerét. A Ganges mellett és környékén csak oly otthonos volt mint odahaza, hát még Egyiptomban, a hol minden talpalatnyi földet ismert. K—ban is nagyon jól ismerte az utat az egyetembe és vissza a nélkül, hogy eltévednének és különben — nos a város többi része sem ékiratlag, sem a szanszkrit nyelv tekintetében, sem hieroglifikai értelemben nem birt fontossággal s így semmi érdekessége nem volt reá nézve. A mi azonban a most élő embereké illeti, ezek közül nagyon sokkal a legjobb lábón vélt állani, mert hetenkint kétszer háromszor, ha előadásait befejezte, egy vagy több vendéget szokott magával ebédre

Mondjátok, mi lenne a fényugárból, ha forrástól elszakadva maga akarná megjárni a világuirt, hogy azt bevilágítsa? Sötétség és halál. Mire megy az emberi szellem, ha megtagadja alkotójának jogait? Eltévedve süllyed a sötétség és pusztulás mélyébe. Hogy esése nem lesz zuhanás — hasonlattal élve — csak úgy történik, mint a szétronsolt szárnyu sas esése, melyet mégis szárnya tart vissza bár le kell esnie.

Az Örök Igazságot megtagadva mindenütt a hazugságnak kell uralomra jutni, mint fény után a sötétnek.

Politikai életünk, mely ma az élet vezérszerepét játszza, hazugság, sőt annak felső foka: a czinizmus. A hatalom, mely népek boldogságáért adatott, erényt kinevet, bűnök felett szemtelenül tér napirendre, igazságokat, jogokat harudva tagad le, sőt egész létét hazugság által szerzi meg.

A társadalom züllötten, idegeit élvezetekben megrongálva, festett képpel nézi végig az élet komédiáját, hol ismét csak szédélgs és hazugság kaczerkodik egymással a tudományban, művészetben, közvéleményben, tanástermekben, gyűléseken, törvényeszkénél pörökben, nyilvános és magán életben egyaránt. Szpekuláció és divat, a nemteleneben realismus, a szellemi tiszta eszméknél képmutatás!

Hát sehoh semmi nemes, jó és vigasztaló? Hát a polgári becsület, szabadság, egyenlőség, humanismus, haladás? Ki ta-

gadja ezen szent eszmék uralmát a mai kor felett? Nem tagadjuk azok létezését, sőt uralmát sem, de azok csak névleg szent eszmék ma, a kivitelben hazugságok.

Ezek azon sas szárnyak, melyek lassítják a zuhanást, de meg nem akadályozzák. A mi ezekben szép és igaz, az Isten tulajdona, de a világ azt is bálványnyá faragta, hogy az Örök Igazság imádása itt is hazugsággal játszassék ki. Ezen bálványok mellé még mindig oda állít szt. Pál egy lényt mint az Arespágban „Igazság Deó“ akit nem ismer a mai kor, mert nem akar. Ha ti is Szentlélek világossága nélkül elég világosság vagytok magatoknak, mért nem tudtok új világot teremteni, mért váltja fel békéteket zavar, mért követi halladástok hallatlan nyomor, mért felelnek törvényeitekre lázadással, mért lesz emberi boldogulástokból az életkedv fásultsága és kétségbeesés?

Becsület? Az igaz becsület egy fogalom a „szentséggel“: szeretni a jót feltétlenül áldozat árán is, utálni a rosszat mindenütt. A világ eldobja e „szent“ fogalmat, s marad a becsületnél, s alatta a becstelenség óvatos elkerülését érti; ez pedig még nem is becsület, csak az emberiség legalsófoku követelménye.

Szabadság? Ennek nevében kelnek ma Isten ellen, a ki adta a szabadságot minden jóra; kelnek az igazság és jog ellen, pedig ezekben nyugszik a szabadság.

haza vinni, a kik közül persze egyet sem ismert. Ez által aztán folytonos zavarokba hozta nővérét.

Egy zimankós téli estén azonban rendkívül komikus dolog történt meg a tudós professzor ural. Bőszén süvöltött a szél, az utcákon sűrű hópelyleket verdesse az ablakokhoz. Delta tanár kényelmes ócska hálóköntösébe burkolózva ott ült a barátságosan meleg írószobában s egy órai ritka boldogság élvezésének engedte át magát. A közeli konyhából, jövő élveket édesen hirdette, inycsiklandó vacsora előhírnöke lopózkodott be az ajtóhasítékon és a kulcslyukon, mely azonban hasztalan igyekezett rokon burokat pendíteni meg a tudós kutatóban. Mert az most egészen más természetű élveken dúslakodott. Egy újan felfedezett, pompás hieroglif (jelírás) megoldásának nyomára jött: két teve és három orrszarvu két csoportban, egy sudar páma által elkülönítve! — Névestéje, mely ugyanazon napra esett, a lakoma, mely ez alkalomból készült, a vendégek, kiknek azonnal meg kellett jelenniük, mindez a boldog feledés birodalmába süllyedt alá a felségs hieroglif-lakoma mellett, melyben egész kéjjel dobzódt. Még nővérenek belépése sem volt képes őt e tudományos dobzódasában megzavarni.

— A mi a csoportosítást illeti — mondá tüdődvé magában.

— Arra nézve teljesen meglehetsz nyugodva, — viszonaz Zsófia, ki azt hitte, hogy bátyja a lakomáról ujan, — a rendezéssel minden esetre meglehetsz elégedve.

— Közepén a felnyuló páma — —

— Az ugyan nem, de igenis a szép ezüst asztaldisz, melylyel az ifjuság tudori jubileumodra megüsztelet.

— A mindent beárnyázó civilizáció jelképe —

— Persze, az megfogja tenni ablását, azt hiszem.

— Jobbról a tevék —

— De Miklós, mi jut eszedbe?

— Balról az orrszarvuak; ez utóbbiak persze egy kissé kétségesek —

— No ez már mégis csak sok egy kicsit!

— Amazok sivatagot, ezek folyammélyedést jelentve —

Zsófia egy tekintetet vet a könyvekre, megért mindent s hallgat.

— Ez utóbbi túlnyomó, mert három orrszarvu van, — ez nyilván azt jelenti, hogy a civilizáció inkább a folyók völgyeiben, mintsem a sivatagon uralkodik! Ezzel tisztában volnék, csak az orrszarvuakra vonatkozó aggályaim —

— Hadd már az orrszarvuaid Miklós és hallgass ide; nekem ugyanis egészen más aggodalmaim vannak. Mondd, miért nem jönnek barátaid mikor már régen elmúlt az óra?

— Barátaim? Az én barátaim? Mit akarsz azzal tulajdonképen mondani?

— Hát már nem tudod, hogy ma név-estédet ünnepelek?

— Csakugyan? Erről persze nem lett volna szabad megfeledkeznem.

— És hogy erre az ünnepélyre meghívtad öt tanártársadat?

Mai lapunk 8 oldal.

Egyenlőség? Isten ki mindnyájunkért vérét adta s szentlelkével egyaránt gyámolt, egyenlővé tett bennünket. De a világ keveseli az Istent, maga akarja azt kiküldeni, de nyaktilóval, s úgy, hogy soha sem volt több nyomor, igazságtalanság, s a lelkiismeret zsarnokibb elnyomása, mint most.

Haladás? Igazság ellen nincs haladás csak a hazugságban.

Humanizmus? Még ez is, mit fáj ítéletel illetünk, még ez is hazug, mert nem isteni, tehát nem érintetlen. „Szeretet”: ez a szent Lélek, az örök Igazság tana, de eldobják és humanizmust gyakorolnak helyette. Minő különbség. Egy szent Erzsébet „szeretetből” maga kötözi a genyedt sebet. egy „humanus” ember öt forintot dob a kórházra kéregetőknek, hogy a nyomorék ne alkalmatlankodjék ajtaján.

Ime, a bálvány Isten helyett, sötétség az észben, türesség a szívben; hazugság az élet kötelesegei és célja körül!

Jöjj el Teremtő szent Lélek! Adj világot az emberi észnek, hogy belássa önmagának gyengeségét, belássa, hogy nélkülül mit sem tehetünk, hogy „sine tuo lumine nihil est in homine innoxium.”

Az éjnek csak egy hajnali sugárra van szüksége, hogy örömpir derítse sötét homlokát: az emberiség biztos utra teszi lábát, mely sötétbe vezetve, csak tántorogva járt.

Lássuk be, mit Polybius történetíró régen belátott. Uralomról beszél, mert hiszen uralom nélkül nincs irány, s e nélkül nincs cél és eredmény.

„Három rendszer lehet. Egyeduralom, melynek mindnyája megegyezéséből észre és nem erőszakra kell támaszkodnia. Az igazi arisztokrácia, hol a kormányzás a legigazabbak kezeibe szabadon van letéve,

különben zsarnoksággá fajul; ilyen a demokrácia is, ha nem igazság vezérli, s lesz egy tömegnek vak zsarnoksága. Az ó korban — ugymond — minden zsarnokságra hajlott, manapság — hála a kereszténységnek — minden szabadságra hajlik.”

Ha ezt bizonyítja a történelem az ó pogány korról ezt látjuk az új mai pogányságnál is. Mi tesz tehát minden rendszert jóvá? A kereszténység az igazság szelleme. Az a Theokrácia az Isten uralom, melyben mindenki elismeri Isten jogát s el nem szakadva az élet és boldogság örök forrásától, élni és boldogulni tud.

— **A sajtószabadság.** Az országgyűlésnek tegnap ünnepnapja volt: *Apponyi* Albert gróf, parlamentünknek legkiválóbb szónoka, megtörte a nemzeti párt passivitásának félőves jegét és ragyogó szép beszédben kelt a sajtó szabadság védelmére. Ez alkalommal valósággal elragadta *Apponyi* a hallgatóságot és a fővárosi hírlapírók fáklásmenettel akarták őt ünnepelni, de *Apponyi* kérésére a fáklásmenet elmaradt. — Bizony elég szomorú, hogy a sajtószabadság megterbálásával akarnak segíteni a mai elfajult állapotokon. Miután a sajtó megszorítása előfoga segíteni a korrupciót, olyannak tűnik fel ez a törvényjavaslat, mintha szabadalmazni akarná magát a korrupciót. Pedig sértetlen sajtószabadság nélkül el sem képzelhetők a tiszta közérkölcök. Igaz, megvannak a sajtószabadságnak is a maga fattyuhajtásai, de ezek nem a törvény következményei, hanem a sajtó munkásai közé keveredett oda nem való egyének bűnei. Nem a sajtótörvényt kell módosítani, hanem a sajtó működő tagjai közül kell kizárni azokat az erkölcsi nyomorultakat, akik ideális foglalkozásukat üzletnek tekintik és bérencz-szolgálatokra vállalkoznak.

A becsületszó.

I.

Az ember társadalmi együttélésében már a legrégebb idő óta ismeretes a becsület fogalma. Ebben a fogalomban egyesítjük elismerését az ember erkölcsi értékének. De nem csak ezt! A becsület szóban elismerésünk az ember szellemi képességeit, társadalmi állását, s mind ama tulajdonságait is illeti, melyek benne, becsületesre méltók.

Az emberekben azonban egyénileg óriási különbség van. Külsőségeinktől kezdve erkölcsi érzéseinkig, ahány ember annyi féle. De e mellett nevelés, rang s maga érzéseinknek finomsága olyan eltérő, hogy rideg paragrafust felállítani arra, hogy egy becsületes emberben minő dicsőre méltó tulajdonságok vannak együtt, — teljes lehetetlenség. Egyik emberben több becsületi való van mint a másikban, s így ellehet mondani, hogy egyik embernek több a becsülete mint a másiknak. Nem lehet ennek dacára azt mondani, hogy kiben van becsületi való, hogy az egyuttal becsületes is. Nem lehet pedig mondani azért, mivel vannak bizonyos dicsőre méltó tulajdonságok, a melyeknek, mint olyanoknak, melyek a becsületes embert jellemzik, minden becsületes emberben, meg kell lenniük. Ha tehát azt nem is tudjuk megmondani, hogy mi minden kell hogy legyen egy becsületes emberben, azt megmondhatjuk azért, hogy mi nem lehet benne egy becsületes ember jellemében.

A becsület fogalmával egészen kapcsolatos az ebből kifejezett becsületérzés, a mely kiváló emberi tulajdon, s a mely velünk születik és erkölcsi értékünk tudatából meríti fejlődésének erejét. A becsület s még inkább a becsületérzés, egyike a leghatalmasabb emberi érzéseknek, a melyeknek szepőlten megőrzése nem egyéni, hanem társadalmi szükséglet, mert az ember jótékony munkásságának legfőbb és legnemesebb rugóját képezi. De ezzel azért soha sem járul a tetszelgős hiúság és a feltünési

— Meghívtam? Az nagyon szép, valóban ösztönt örülök rajta.

— És hogy már minden készen van?

— Ugy hát teljesen meg lehetsz elégedve, kedves Zsófikám.

— Igen, de a meghívott vendégek nem jönnek, Miklós!

— Nem jönnek? Ejh, ejh, ugyan mi történhetett velük?

— Én télek, hogy tudom, mi a bajuk, — mondá Zsófia aggódo arcczal.

— Nekem sejtelmem sincs róla, mitől félhetsz.

— Ez az éppen. Mondd csak, kedves Miklós, csakugyan meghívtad őket?

A tanár ur önkénytelenül eltátja a száját.

— Gondold meg csak jól, kedves testvér!

— Meghívni? Valóban, Zsófikám, utóvégre is neked igazad lehet, — várj csak, — hogy is volt az? — Igen! — akkor — éppen egy rendkívül érdekes könyvet pillantottam meg a kirakatban — — már úgy les, amiatt aztán gyalázatosan kiment az eszemből, kedves Zsófikám, kiment az eszemből az egész dolog. Zsófia közel állott a siráshoz.

— No, azt meg kell adni! — kiáltá szemrehányóan. — Ha nem vagyok elkészülve rá, tömegestől hozod a vendégeket, és most, amikor olyan pompásan elkészítettem mindent, megfélekedel a meghívásokról!

— Igen, igazad van; ez már valóságos méreg! — viszonzá a tudós testvér, beismerve bűnét, mi aztán lecsillapítá a nővér bosszúságát is.

— De ne essél kétségbe, — folytató; — még minden jóvá tehető; tüstént megyek s egy félóra alatt ide hozom valamennyit.

A helyett azonban, hogy valóban elsietne, a szobában szaladgált szerie, valószínűleg abban a hiszemben, hogy már vadászatban van vendégei után, és nővere közbelépése nélkül bizonyosan így tartott volna, míg tekintete ismét a kedves hieroglifekre nem esik. Zsófia azonban ellátta őt egy téli kimenőre szükséges mindenféle cikkkel, kalappal, keztüvel nyakkendővel, felöltővel bottal s e közben minél világosabban a szájába igyekezett rágni meghívandó kollégájának nevét és lakását, egyre hozzá függesztve az intést, hogy valahogy el ne feledje ezt vagy amazt. Mire a tudós bátya mindannyiszor mennyre földre fogadta: — Bizd csak reám, meglátod, semmit sem fogok elfeledni.

— De te olyan szórakozott vagy egyáltalán ki nem ismered magadat az emberek között!

Ez egyszer semmi kifogást nem mert tenni e nagyon is kézzelfogható igazság ellen; lelkiismerete mégis csak szemrehányásokat tett neki és sejtelve kezdett fogamzani róla, hogy jó nővérenek csekély bizalma az ő emlékező tehetségében még sem lehet alaptalan. Egyszerre azonban derült fény villant fel arcán és örvendve kiáltott fel: — Megvan!

— Szabad tudnom, mi van meg? — kérde Zsófia.

— Két teve és három orszarvu . . .

— Kérlek kiméj meg ezektől a marháktól.

— Ezek segíteni fognak vendégeimet előkerítenem.

— Akkor még várhatok fél esztendeig!

— Érts meg hát, gyermeke! Két teve és három orszarvu, az öt . . .

— Őt — micsoda?

— Tanár — azaz őt tanárt kell ide hoznom; pompás hieroglifaim ötös számahoz fogom gondolataimat bilincselni, és nem nyugszom, míg az utolsó orszarvut is ide nem hozom neked. Most már aztán teljesen megbizhatsz bennem, Zsófikám. Isten veled, egy félóra múlva.

Lakását elhagyván ösztönszerűleg egyenesen az egyetemépületbe szaladt, azt azonban zárva találta s csak akkor jutott ismét eszébe, hogy valami más teendője van, mint az előadás. Erre tervtelenül bolygott az utcákon, majd egy-egy kutya lábára hágott, majd ismét egyik-másik durva filiszter bukta oldalba; senki sem tudhatja, meddig tartott volna ez az állapot, ha egy könyörületes lélek nem szánakozik rajta. Egy fiatal tanuló vetődött utjába, a ki ismerte a tanárt s felajánlotta neki szolgálatát.

— Némileg minden esetre kívánatos volna reám nézve, — mondá dr. Delta tanár, — ha szives lenne ön kissé segélyemre lenni, miután fájdalom, Babilonban jobban kiismerem magamat, mint itten.

— Kérem tanár ur, rendelkezézzék feltétlenül velem. Tanár ur mindenesetre keresni akar valamit?

— Ugy van. Keresek t. i. két tevét és három orszarvut.

A tanuló teljesen komoly maradt.

— Ugy csak tessék velem jönni az állatkertbe erre balra. — Dr. Delta Miklós megdöbbenve állott meg; mert hogy az állatkertben nem volt semmi dolga, az világosan tudta.

— Bocsanat uram, — mondá — itt nem valódi tevékről van szó, és nem valódi orszarvuokról, hanem izé — hogy is mondjam — erkölcsi, vagyis inkább allegorikai a kifejezés. Én ugyanis őt kollégámat akarom hamarosan

vágy, mert a becsületérzés érintetlen tisztaságában soha sem a külső sikereket keresi, sobasem vágy zajos elismerésre, nem jutalomra, mert a jót önmagáért teszi. A zajtalan munkálkodás, a teendők hű teljesítése, s legfőképpen pedig lelkiismeretünk megnyugtató tudata képezi azokat a motivumokat, a melyek a becsület értékének megállapításánál irányt adók.

A becsület éppen e meghatározás alapján bizonyos körülmények között eltérést mutat. Éppen azon sokféleség, mely a becsület fogalma alatt egyesül teszi azt, hogy egyik vagy másik tiszteletre méltó tulajdonnak, bizonyos egyéneknél, — születés, rang, hivatal és foglalkozás szerint — elengedhetlenül nagyobb mértékben kell meglennie mint más emberben. De még a becsület mértéke sem lehet egyforma, az is változik rang és hivatal szerint, mert mentől magasabb rangot vagy hivatalt visel valaki, annál több dicséretre méltó egyéni tulajdonsággal kell bírnia. Azt mindenki beláthatja, hogy például egy polgármesterben sokkal több dicséretre méltó tulajdonságnak kell lennie, mint egy hajduban, — viszont, — ami például elnézhető egy koresmahős fiatal embernél, az nem nézhető el egy kir. tanácsosnál. Már maga a rang föltételezi, sőt követeli azt, hogy a magasabb rangú több becsülettel bírjon.

Az élet maga gyakran szükségessé teszi azt, hogy minden kétséget eloszlassunk aziránt, hogy szavaink érett megfontolásnak következményei. Maguk a társadalmi érintkezésben nélkülözhetlenné vált udvariassági-hazugságok, s a tréfából elkövetett nemigaz-mondások, bizonyos esetben elkerülhetlenné teszik, hogy azavainknak nagyobb hitelképességet szerezzünk, mint a mennyivel valójában azok bírnak. Ilyen esetekben, mint az a pénzkölesönöknél gyakran előfordul, hogy csak zálog biztosíték ellenében kapunk, éppen úgy szavahihetőségünk biztosítására becsületszavunkat szoktuk lekötöni. A becsületszó voltaképpen zálogba tevése mind-ama erkölcsi tulajdonságainknak, a melyek

bennünk tiszteletre méltók. A ki a kölcsönt vissza nem adja, attól a zálogtulajdonos egész jogosan elveszi a zálogba adott dolgot. Természetes az, hogy a ki becsüendő tulajdonságait zálogba tette becsületszavával, ha kinem váltja, azokat elveszti. Azaz nem marad meg benne semmi becsülni való.

A férfias komolyság, egyéniség, hivatalbeli állás és rang együttvéve fokozzák a becsületszó jelentőségét; miután általa igen sok becsülni való tulajdonság lesz zálogba adva; viszont egy koresmahős csirkefogó becsületszavát figyelembe sem vesszük, miután nem igen bír olyan becsülni való tulajdonságokkal, a melyeknek elvesztésétől való félelem, bármily irányban is erkölcsi nyomást gyakorolna reá. Éppen ezért vannak emberek, a kiknek becsületszavára tett fogadalmat sem hisszük s viszont olyan emberek, a kiknek komolyan tett ígéreteik mellé nem kérjük zálogba becsületszavukat, miután becsülni való tulajdonságaik között ott van az igaz mondás is. Rangbeli embertől csak fontosabb kötelezettségek elvállalása alkalmával, vagy az esetben kérjük becsületszavát, ha arról ismeretes, hogy hazudni szokott. A becsületszó olyan, hogy még a hazug emberek is szavahihetőknek lesznek általa.

A ki ismeri az élet ezer féle esélyeit; a ki végig követi azon eseteket, midőn a komoly férfi is becsületszavát adni kénytelen: az könnyen belátja azt, hogy a becsületszó erkölcsi jelentőségének épségben tartására társadalmi szempontból milyen nagy szükségünk van.

A nemzetközi jog történelmi fejlődésében igen előkelő szerepet játszott, sőt játszik még ma is a becsületszó. Az államszerződések megerősítésének egyik módját képezte, helyettesítve az esküt. A civilizáció, az államok szavahihetőségének emelkedése, mellőzte ugyan korunkban az államszerződéseknek a becsületszóval való megerősítést, de a nemzetközi érintkezésben ma is előkelő szerepe van a becsületszónak, nevezetesen a hadifoglyoknál, kiket, különösen tiszteket

becsületszavuk mellett szabadlábban s kardjuk birtokában szabadon hagyni. A becsületszó megszegését nemzetközileg is oly magas fokú jelentelenségnek tekintik, hogy a becsületszavának megszegésével megszőkött hadi foglyot meg saját állama is köteles visszaszolgáltatni. A becsületszó kötelező voltát már a rómaiak is teljes mértékben respektálták s mindenki előtt ismeretes Marcus Attilius Regulus esete, a ki a karthágóiak fogságába kerülve, azok becsületszavát véve, szabadon bocsátják, hogy Rómában egy reájuk nézve kívánatos békekötés feltételeit vigye keresztül. A senatusban maga a föltételeket hírülhöz Regulus figyelmezteti polgártársait, hogy a békefeltételeket a rómaiak nem fogadhatják el. Azután elbucszik családjától s az egész város részvététől kísérve tér visszafogságába. Az egész város tudja, hogy a biztos halálba megy és az egész nagy Rómában nincs egyetlen ember, a ki azt merné tanácsolni, hogy becsületszavát szegje meg. Még a gyűlölt s ellenséges karthágóikkal szemben sem tiltják megengedhetőknek ezt a barbár Rómában.

De nemcsak a nemzetközi érintkezésben ismerik a becsületszó kötelező voltát, mert törvényeinkben is nyomát találjuk annak, hogy társadalmi felfogásaink, mily súlyosan kötelezőnek tekintik a becsületszavát. Ennek legfőbb nyeresebb bizonyítéka, hogy a becsületszó vételét korlátozni látta szükségességnek a törvényhozás, midőn az 1883. XXV. t.-cz. eltiltotta, hogy valaki becsületszóra ígértesse a fizetés teljesítését oly adósával, a kinek becsületszavával megperősített ígéretének meg nem tartása, állásának elvesztésével járna. Ugyancsak tilos az ilyképp még is kicsikart ígéretnek felhasználása az adós ellen. valamint a becsületszóval biztosított követelés megszerzése az eredeti hitelezőtől. De semmi sem bizonyítja jobban a társadalmi közfelfogást, mint a fent hivatkozott törvénynek azon intézkedése, mely megtiltja, hogy a *kiskornaktól* becsületszót vegyen és a vett becsületszót felhasználja bárki. E törvény megsértése kihágást képez, és e kihágás elkövetője 2 hóig terjed-

utólag vacsorára meghívni, miután megfoghatlan módon elfeledtem kellő időben megtenni meghívásaimat.

A tanuló, kinek egy arczizma sem mozdult meg, kérdezte tőle az első tevé nevét; ezt nem tudta ugyan a tudós tanár hamatosan megmondani, de oly találós vonásokkal jellemezte őt, hogy a tanuló könnyen kitalálhatta az illető nevét: az asszírjai régészettét adja elő, vörös haja van és szökét visel, előbbi az arczán, utóbbi a parókáján.

Erre aztán vigan ment a dolog. A barátságos fiatal ember vezetése alatt, kit a tanár ismételve mentő angyalának nevezett, gyorsan felkeresték s megtalálták a meghívandó urakat. Az első nem volt otthon, de nem sokára hazavárták s megígérték, hogy megmondják neki. A másodiknak úgy látszik nem volt cselédje, mert sajátkezüleg nyitotta ki az ajtót s a meghívást legott és annál örömebb elfogadta, minthogy neje éppen nagy teaestélyt adott, miért is iszonyu elhanyagoltság várt reá. A harmadik házba nagy szepegéssel kopogtatott be dr. Delta, mert tudta hogy a tanárné aszszony, ki ott lakott, ódákat ír, ódákat a mi korunkban! míg férje majashurka szagot áraszt, két dolog melyek egy formán kiálthatatlanok voltak előtte. De halált megvetően nyomult előre kísérelőjével. Gyorsan felnyitotta az ajtót s behálított a szobába: — Jó estét kolléga úr! Jűjűn tüstént lakásomra, hogy egy érdekes esetet jó étvágygyal megvilágítsuk. Csak nem vacsorált még? Nem? Tehát elvárom azonnal! Jó estét, kolléga úr!

és a nélkül, hogy feleletet várna gyorsan kisetelt a szabadba.

Cakkhamar megtalálták a negyedik kollé-

gát is, kinek családja éppen teázni ült az asztalhoz. A két jövevény, miután kiünt, hogy nem akarnak — velök tartani, — nagy előzékenységgel ültették le s dr. Delta szeméi bájos kis képen legelhetek ottan, mely a legkellemesebb érzelmeket keltette keblében. Mert előtte ült, szépen és egyenletesen az asztal körül rendezve: jobbról két fű kissé erősen kidomboruló hátakkal, balról három kövér leány égfelétűr orroskakkal egyik mint a másik és a két csoport közt a nagyon nyurga mama.

— Hogy van, kolléga ur? — kérde lekötelezően a háziur, — bizonyosan megint igen érdekes tanulmányokkal van elfoglalva.

— Köszönöm, igen, valóban nagyon érdekes! Pompás csoport! — Ezzel tetszően mosolyogva jártatá végig tekintetét az asztal körül ülőkön. — Jobbra a tevék, — e szavaknál szórakozottságában a két fiura mutatott, kik dörmögve lökdösték egymást, — és balról az orrszarvuak — (az egyik lány fülebe sugta a másiknak: Te Tini, a tanár csipkelődik), — egy sudar palma által elválasztva!

A magas mama vörös lett az elfojtott haragtól.

— Ami az orrszarvuakat illeti, — folytató jámborul a szerencsétlen tanár, — mindenesetre nyomós okaim vannak; csaknem hajlanó volnék bennök kissé megpocskosodott gazellákat —

— Szabad legyen emlékeztetnem a tanár urat, — vágott közbe még idején a tanuló, — hogy azért jött —

— Ah, igen; bocsánatot kérek nagy feledékenységemért; kérem akarom ugyanis, ossza meg ma este velem vacsorámat, miközben egész kényelmesen megvitathatjuk a dolgot.

Összeránczolt homlokkal ugyan, de igen-

lően válaszolt a kolléga a különös meghívásra, miután sejtelve sem volt róla, minő dolgot ért s ezzel ez az ügy el volt intézve.

Most már csak egy maradt hátra és eddig minden a legszebb rendben ment volna végre.

— Most már vége a vadászatnak — mondá a tanár, a mint az illető ház elébe érték. — most már nincs szükségem az ön szives segédkezésére, mert barátom, a ki itt lakik, mindenestre azonnal haza fog kisélni. Fogadja tehát legforróbb köszönetemet, Isten önnel!

— Kérem, tanár ur, valóságos öröm és megtiszteltetés volt rám nézve e esekély szolgálát. Ajánlom magamat.

Szegény jó dr. Delta Miklós, kár volt jó mentőangyalodat ily kurtán elbocsátanod!

Meleg szobájában találta barátját menykő nagy föliás felé hajolva, melynek lapjait mindenféle csodás jelek borították, mely, áthatatlan talányok közönséges halandókra nézve. Olyan jól megértette egymást a két ember; mindketten nőtlenek voltak! Egyenlő tanulmány, egyenlő törekvés csatolta őket egymáshoz s valahányszor összejöttek, nem tartott két percig s már a leghevesebb vitába keveredtek. Alig üdvözölték egymást, midőn dr. Delta tekintete, a nagy, csodás könyvre esett s csakhamar bele temetkezett, egész kényelmesen elhelyezkedett barátja karszékeben s megfellekedett meghívásról, barátairól, meg az egész világról. A másik mosolyogva hagyta őt kutatni s egy kerevet sarkába huzta magát, hol kedvtelve szövet hosszuszára pipáját, míg végre szépen elszenvedett. Midőn jó idő múlva felébredt, még mindig a csodás könyv fölé hajolva látta barátját.

— Te Miklós — mondá — nekem farkas-étvágyam van.

hető elzárással és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik.

Törvényeink sehol sem szabnak büntetést a becsületszó megszögöire. De ha jogi következményekkel nem is jár, annál súlyosabban nehezedik a becsületszó megszögöire a társadalom erkölcsi ítélete. Éppen ez a súlyos erkölcsi ítélet indította a törvényhozást, hogy a becsületszó vételét korlátozza, az pedig, hogy a kiskorukat megvédelmezi, mutatja, hogy a társadalom még a gyermekeket is szigorú ítélettel sújtja, ha adott becsületszavukat megszögik.

Egyik helybeli magas rangú katonai méltóság, tegnap úgy jellemezte a becsületszavát, hogy az *egyenlő a bíróság előtt tett esküvel!* És törvényeink is — némely esetben — egyenértékű tulajdonisanak a becsületszónak az esküvel, ezt bebizonyítja azon körülmény is, hogy az adókövető és felszólamló bizottságok tagjai *becsületükre való hivatkozással* tesznek fogadalmat.

A nyilvános életben igen ritka, hogy valaki becsületszavát adja, mert midőn az adott ígéret nyilvános ellenőrzés alatt áll, akkor annak becsületszavával való megerősítése, teljeseen felesleges. Annál inkább ismeretlen az, hogy közpályán mozgó egyén köztudomású ígéretét megszögje.

De már a nevelés is, a családban éppen úgy, mint az iskolákban, a vallásos érzés ápolása mellett, különösen a becsületérzés fejlesztésére törekszik, mert a ki vallásos, s a kiből van becsületérzés, az kétségtelenül hasznos tagja a társadalomnak.

A nyolczvanas évek elején a szarvasi gimnáziumban történt egy igen jellemző eset. Benka Gyula a gimnázium mostani igazgatója akkor csak tanár volt még s a felsőbb osztályokban a filozófiát tanította. Nagy készült-ségű, tudós professor s a mellett igen tehetséges szónok. Iskolai magyarázatát világos példákkal igazolta s lelkes hangú előadása magával ragadta a különben is fogékony lelkű diákságot. Ma is emlékezetemben él, hogy a becsületről, becsületérzésről s a becsületszóról tartott elő-

A nélkül, hogy feltekintene, viszoná Miklós: Sohase feszélyezd magadat, kedvesem s tégy úgy, mintha csak odahaza volnál.

— Hahaha! Te örült herceg, hiszen ott-hon vagyok s éppen azt akartam tőled kérdezni, akarsz-e velem vacsorálni?

Miklós álmodozva tekintett fel.

— Oh igen, én egészen el is felejtettem, de ha van itthon valami enni való, bizonyos úrt értek, nos tehát nem lenne ellenemre?

— És ezzel felkelt sóhajta, hogy meg kell válni kedves könyvtől, de éhesebb is volt, semhogy barátja felszólításának ellene tudott volna állani. Minden sejtelen nélkül kísérté őt az ebédlőbe, minden sejtelen nélkül kezdett enni s épp oly sejtelen nélkül engedett barátja felszólításának, hogy vacsora után tegyenek egy sétát a szabadban.

— Jupiterre! mily borzasztó szél! — kiáltá barátja, midőn künn az utca végén zordonan köszöntötte őket a szabadon száguldó szél. Alig ejtette ki e szavakat, midőn mintegy feleletül letépete a szél fejről kalapját s messze röpi-tette a hóborította a téren.

Egy repülő kalapot elfogni látni, szerfelett mulatságos dolog, elfogni valóságos mesterfogás, mely nem mindenkor sikerül. Ha megfontolva lépdelsz utána, hogy méltóságodon csor-bát ne ejts, tréfát üz veled s állandóan fut előtted; ha nagyon sietsz és tűzbe jössz, bizonyos lehetsz felőle, hogy túlnyargalsz rajta s megfordulva már más irányban látod őt kajánul gurulni. És aztán szerencsétlenségére híd van a közelben s alatta mély folyó, a vagy széles árok, vagy valami más végzeteljes tulajdonság, vagy pedig kocsi közeledik. Szóval több tekintetben aggasztó vállalkozás, melynek

adásai, milyen óriási hatással voltak reánk. Nem adták volna egy világért becsületszavunkat kicsinyes dolgokra s ha valamelyikünk felhevült állapotában mégis becsületszóra tett fogadalmat, azt meg is tartotta — bármilyen nehézségekbe ütközött, vagy bárminő súlyos következményeket vont is az maga után.

Volt közöttünk egy Katics nevű diák. Halovány arcu, beteges fú volt, de egyike a legjobb tanulóknak. Egy ízben becsületszóra tett ígéretét, melyet az osztályban többen hallottak, nem tudta beváltani. Mi volt ez az ígéret, már nem emlékszem, de nem lehetett valami első rangú kérdés, mint a hogy a diák gyerekeket, még nem is háborgatják az élet első rangú kérdései.

A szegény fú ez időtől kezdve valóság-gal számízve volt közüünk. Még szóba állani is szégyenlettünk volna vele s így egészen magára maradt. A pajkos gunyolódók azonban nem mulasztották el minden alkalommal utána kiáltani, bárhol találkoztak vele:

— Katics! — hun a becsületszó!

A kérdést rendszeren gunyos, megvető kac-zagás kísérte s a szerencsétlen Katics valósággal remegve lépett be az osztályba. A tanórák alatt ha felelt oda sugta valaki közeléből:

— Katics! — hun a becsületszó!

És az első emíness megzavarodott, a tanár kérdései elvesztek előtte, mert mindenfelől a gunyos kérdést vélte hallani: „Katics! — hun a becsületszó!”

A jó tanuló egymásután fogta a szekundát csodálatára tanárainak és öröme a gonosz-lekű irigy osztálytársaknak.

Egyik latinórán felelés közben ismét rá-sugták a gyűlöletes kérdést és Katics zavarodottan hebegett, nem tudott felelni. A zavart felelések között ismét odasugta valaki neki az ismert kérdést. A tanár észrevette ezt s rögtön megkérdezte az illetőt, hogy mit sugott? A kér-dezett diák nagy röhögés közt ismételte. Egy merészebb aztán meg is magyarázta, hogy Katics elvesztette a becsületszavát.

kimenetele bizonytalan és mindent összevéve a kalapnak, főleg ha új, sok ellensége van.

Hogy a tanár utána rohant oly korán el-sietett kalapjának, azt mindenesetre indokolni látszóttak a körülmények, kevésbé célszerűnek bizenyuit, ellenben, hogy dr. Delta is ugyanazt tette. Mindketten versenyt futottak tehát, midőn pedig egyikük is teljesen elég lett volna. Minthogy pedig ketten szaladtak, az egyik mindig megsemmisítette azt, mit a másik már csinem elérni látszott és a kalap így félre-ismérhetlen előnyben volt. A versenyfutás azonban nem tartott sokáig, mert a szőkevény gazdája hirtelen egész hónaljig egy mecsáros árokba esett, melyet csalékony hólepel takart el szemei elől. Nem szaladt tehát többé, de annál hangosabban segélyért kiáltozott, míg dr. Delta emyedetlen buzgalommal folytatta a vadászatot a megszökött kalap után.

A szerencsétlenség azonban, mint tudjuk, ritkán jár egyedül. Itt is még egy újabb járult hozzá, és pedig két jóra való ember alakjában, kik valamely kirándulásból tértek haza felé. A mint a segélykiáltásokat hallották és látták, hogy a másik szalad onnan, tüstént világos lett előttük, hogy mi történt ottan. Rablótá-madás történhetett, a rabló menekül, utcu utána! s nem törődve az elmerült rimánkodá-sával, tüskön, bokron átnyargaltak és elfogták a szerencsétlen dr. Delta Miklóst éppen akkor, midőn a sok haszinalan kísérlet után végre el-fogott kalapot diadalal a fejére nyomta. Barátja várt köszönete helyett azonban durva kezek markolták meg, elvetemült rablógyilkosnak kellett magát titulálni hallania, minden tiltá-kozása ellenére elhurcolták s alig volt ideje barátja elfogott kalapját a magára nyomni

Fiatal, könnyelmű tanárunk, a helyett, hogy lehorodott volna bennünket, nevetett velünk együtt s élcelődve kergette helyére a szegény Katicost.

— No Katics! — úgy látszik maga nem csak a becsületszavát, de a tudományát is elvesztette.

Szegény Katics! Rémitő helyzetében csak sirni tudott s óra után eltávozott az iskolából. Az nap délután a harmas körös alsó hid-jánál a halászok kifogták a holtestét. A zse-bében egy elázott papírdarabot találtak, a melyre csak annyi volt írva:

— Becsületszó nélkül nem tudok élni.

Gyermekek voltunk, könnyelműek, de érzékeny szívűek. És azt hiszem, hogy Katics szerderjes arcának emléke nem csak engem, hanem többi osztálytársaimat is elkísérte az élet útján, s egyikünk sem felejdkezett el annak az ázott papírnak nagy jelentőségű szavairól, melyben a diákgyerek bucsut mondott a világ-nak, mert nem tudott becsületszó nélkül élni.

Nem egyedül álló a kis Katics esete. A társadalom ítélőszéke régebben is, most is kér-lelhetlenül lép fel a becsületszavukat megszögő emberekkel szemben, a kik közül a vallástalan gyávák nem egyszer menekülnek a halálba. Éppen a társadalom e kérelhetlenségéből ma-gyarázható, hogy a törvényhozás előrelátása határok közé szorította a becsületszó vételét, s eltiltotta azt a kiskorúak s az adósságot csi-nálóknál.

De megmaradt s megkellett, hogy marad-jon a becsületszó érintetlen tisztaságában a tár-sadalmi érintkezésben; meg kellett hogy ma-radjon, mert a társadalomnak szüksége van, hogy föltétlenül bihessen az adott becsületszóban. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha a társadalom minden-kivel szemben, a ki becsületszavát megszög, a legszigorubb megtorlással él. A társadalmi élet-ben a becsületszó nélkülözhetetlenségé teszi jogossá, sőt szükségessé, hogy a becsületszavu-akat megszögőket minden kimélet nélkül kivet-

egy, hogy még csak most, két kalappal tünt fel igazán csavargónak, vagy gonosztevőnek. Mit volt mit tennie, engedte magát a rendőrségre vezettetni.

E közben ezer aggodalmat állott ki ott-hon a szegény Zsófi. Négy vendég már régen megjelent, csak az ötödik és a házigazda hiány-zott. A tiszteletre méltó urak kegyetlenül állottak ki, miközben a legingerlőbb szagok lebegtek az orruk körül úgy, hogy valóságos Tantalusoknak kezdték magukat érezni. A finom vacsora mindinkább tönkremenéssel fenyegetett. Zsófi minden hat perczen az ajtóhoz futott hallgatódzni. A hangulat borzasztóan nyomott lett. Végre hosszas várakozás után megjelentek arcukból kihelve a várvavártak, kiket a rend-őrség időközben kihallgatván, a tényállás fel-derítése után elbocsátott.

Hogy erre aztán utólagosan a legvidámabb lakoma tartatott, azt fölösleges mondanunk. Tetőpontját természetesen a felköszöntők meg-áradásával érte el itten is az est, melyek hosszu életet, boldogságot kívántak a házi-gazdának ama remény kifejezése mellett, hogy máskor korábban engedik megtennie a nilusi orrszarvuak a vendégségre hívásokat, mint ez alkalommal.

Az emberi türelem határa — határtalan.

*

A rossz embernek, a jó elleni gyűlöleté-ben irigység s legnagyobb mérvben a saját rosszasság be nem vallott elismerése van.

jük a tisztességes emberek sorából és mindegyik előtt örökös figyelemzetésékp hangoztatjuk a kérdést:

— Katics! — hun a becsületszó?

HIREK.

— **Bérmálás.** Folyó hó 6-án az az pünkösdvásárnapján reggel 8 órai szent misét és az utána következő szent beszédet dr. Steiner Fülöp megyés püspök fogja tartani, mely után a bérmálás szentségét fogja feladni.

— **A püspök hazaérkezése.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök, a ki több hetet töltött Rómába s jelen volt Zaccaria Antal és Fourier Péter szentté avatásának örökömlékezetű ünnepélyén tegnap délután visszatért Székesfehérvárra. A helybeli papság ma délelőtt tisztelettel Prifach József pápai praelatus, nagy prépost vezetése mellett a püspöknek, kit a papság nevében Prifach József üdvözölt, rendkívül, szép beszédben emlékezve meg az örömről, a mely a papságot szerencsés visszatérével érte. A püspök megköszönte az üdvözlést s tudatta, hogy Ő Szentsége apostoli áldását küldötte általa. Egyuttal Prifach József pápai praelatus nagy prépostnak egy igen szép keresztet, a káptalan többi tagjainak a pápa legújabb arczképét, a tisztelgők többi tagjainak pedig a szentté avatott Zaccaria Antal és Fourier Péter emlékére osztotta ki ajándékba.

— **Irodalmi pályázat.** A „Fejermegyei tanító-testület” székesfehérvári járási köre pályázatot hirdet a következő tételre: „A beszédgyakorlatok menete a népiskola I. és II. osztályában.” Pályadíj: 20 korona. Beküldési határidő 1897. augusztus 31. — A kör megbízásából: Velinsky Ferenc jkőri jegyző.

— **Meghívó.** A „Székesfehérvári Kereskedelmi Társulat” f. évi június hó 13-án, azaz vasárnap délelőtt 1/2 11 órakor, a Székesfehérvári kereskedelmi akadémia helyiségében közgyűlést tart, melyre a t. társulati tagokat tisztelettel meghívjuk. Kelt Székesfehérvárott, 1897. május hó 24-ik napján tartott választmányi ülésből. Wertheim Armin társulati elnök, dr. Scabady József társulati titkár.

— **Kutvizsgáló bizottság.** Általános a panasz mindenfelé, hogy a közkutak egészségtelen vizet szolgáltatnak vagy egyáltalán nem adnak vizet, s egyes városrészek lakói csak a legnagyobb kellemetlenség árán, valamely messze levő helyről nyerhetnek használható vizet. A hatóság az ilyen fajtájú panaszokra azt válaszolta, hogy ennek a kutmester az oka, a kutmester pedig erősen állítja, hogy a kutak faburkolatán beszivárgó talajvizet a hibás. Hogy kit kell elsősorban megróni, azt most elhallgatjuk, hisz mindenki tudja, hanem a helyett jogosan elvárjuk a bizottságtól, hogy ma délutáni vizsgálata alkalmából ne késsék a régóta nélkülözött szükséges intézkedéseket a lakosság megnyugtatóására megtenni.

— **Kinevezés.** Dr. Molnár Józsefet, városunk szülöttét, a kitünő képzettségű fiatal orvost, folyó hó 2-án nevezte ki a főispán felsővárosi kerületi orvosává. Dr. Arókay Antal a belvárosba helyeztetett a mult hó elején városi tisztí főorvossá kinevezett dr. Bierbauer Viktor helyére.

— **Templom a katasztrófa helyén.** A Jean Goujon-utcai katasztrófa óta Párisban valóságos divatba jött az adakozás. Egyik hír a másik után érkezik nagyszerű adakozásokról. Tegnap mint a Figaro írja — Sardey abbé, Páris város egyik plébánosa Richard érseknek 430.000 frankot nyújtott át. Plébániájának hívei között gyűlt össze ez a pénz arra a célra, hogy megvásárolják a telket, a melyen a Jótékony Bazár állott. Templomot fognak építeni oda.

— **A főispán a városi gazdaságban.** F. hó 2-án, azaz szerdán reggel 9 órakor báró Fiáth Pál főispán, miként a legutóbbi városi közgyűlésen tervbe vette, Havranek József polgármester és Dieballa György biz. tag kíséretében a városi külsőgazdaság megvizsgálására indult. A városmajorban Tomsits Gyula gazd. tanácsos, Langmár Gáspár városi alkamrás, Almásy János, Fekete József, Galambos István, Knittelhoffer József és Rukáts Lajos bizottsági tagok fogadták. A főispán miután megnezte az egyes gazdasági helyiségeket és megmondta a maga nagy szakismeretre valló gazdasági megjegyzéseit, kíséretével átsétált a sörházmalomba. Itt megnezte a sertéshizlaldát is, megrögtta az udvaron észlelhető nagy tisztátalanságot, majd a malomcsatorna partján az ezen évben készült 31 holdnyi müréret mentek megtekinteni, hol Horváth Pál rétmester szolgált felvilágosítással a rétöntözést illetőleg. Ezután a társaság a keresztési határban fekvő legelők és bérbeadott szántók s az ott levő gulya és tehéncsorda megsejmelésére hajtattott. A főispán miután itt is megadta fontos, szakavatott gazdasági tanácsait, a szemlélt ezuttal befejezte. A mint értesültünk azonban, a szemleut a legközelebbi napokban folytatni fogják.

— **A tanító-egyesület gyűlése.** A székesfehérvári róm. kath. tanítók-egyesülete június hó 3-án d. e. 9 órakor tartotta XXIX-ik évi nagygyűlést. A megjelent tagok száma még egy kis gyűlés megtartásához is kevés volt (kevés a tagok száma!); de az elnöki megnyitói beszéd, melyet dr. Kuthy József reális. igazgató az egyesület elnöke tartott, egy szép számú nagygyűlést juttatott eszünkbe. Az eszmékben gazdag, tiszta magyarsággal, finom nyelvezettel megirt, szívhez és lélekhez szóló beszédet nem csak az r. kath. tanítók, hanem az összes székesfehérvári róm. k. th. hívek — de sőt az egész város lakossága élvezettel hallgathatta volna. Az elnöki megnyitói után következett a pénztáros jelentése. Kifűnt, hogy az egyesület pénztárosa Szepessy Géza polgári isk. tanár a legnagyobb pontossággal kezeli a pénztárt. Kimutatja, hogy az egyesületnek 1892. év óta 1200 frttal szaporodott a vagyona. Ma az egyesületnek közel 9000 frt vagyona van. A pénztárosnak a nagygyűlés jegyzőkönyvi köszönetet, — ritka szorgalmáért tisztelet-díj emelést szavazott meg. Jungvirth Simon oszt. tanító, mint az egyesület könyvtárosa működéséért a közgyűlés köszönet nyilvánításával jutalmaztatott meg. A választmány jelentése tudomásul vétetett. Ezek után Velinsky Ferenc oszt. tanító olvasott „A szellemi nevelésről.” Szép gondal összeállított felolvasása megnyerte a nagygyűlés tetszését. Majd Veisenfeld János oszt. tanító olvasta fel „A testi nevelésről” szóló értekezését. *Értekezése egész terjedelmében megnyerte a közgyűlés tetszését.* Igen jól lett volna, ha számosan hallhatták volna azon értekezletet! Különben az érdeklődő közönség nem sokára élvezettel olvashatja ugy Veisenfeld oszt. tanító értekezését, valamint dr. Kuthy József igazgató megnyitóját, mert a nagygyűlés határozatából kifolyólag külön lenyomatban is megfognak jelenni. Melegen ajánljuk a nevezett munkákat a nagyközönség figyelmébe.

— **A vízvezetékéről.** A vízvezetés ügyében a tizenhatos bizottság tagjai tegnap ülészetek, a mely alkalommal elhatározták, hogy egyenesen a bizottságtól fognak fölírni a földmívelésügyi miniszterumba szakértő kiküldése céljából. A szakértő állapítsa meg, hogy a kérdéses forrás fog-e elegendő vízmennyiséget szolgáltatni. Hogy kedvező esetben a vízvezeték elkészítésének vállalatba adása már a jövő évben eszékölhető legyen.

— **Közigazgatási ülés a megyénél.** Rendes havi közigazgatási ülés tartatik folyó hó 8-án a főispán elnöke alatt a megyeház kistermében.

— **Gróf Széchenyi és Vida.** Gróf Széchenyi Ödön paza, török császári altábornagy, a konstantinápolyi katonái tüzoltó-erred parancsnoka most, hogy 10 napi időzésre Budapestre érkezett, táviratban kérte fel Vida Pál megyei számféjtőt, a fejevármegyei tüzoltó-szövetség titkárát, hogy ittartózkodása alatt látogassa meg. Vida — ki a gróffal tüzoltósági ügyekben régebbi idő óta élénk összeköttetésben áll, — csütörtökön tett eleget ezen óhajtatásnak, a nap folyamán alatt két ízben is együtt időzött, különféle érdekes dolgokról beszélgetve a basával, ki még mindig kitünően beszél magyar anyanyelvét, míg vele lévő görög-származású neje hazája nyelve mellett a francia és török nyelvet beszél csak. Minthogy pedig sokan azon tévhitben vannak, hogy Széchenyi török vallásra tért át, megemlítjük, hogy ő most is buzgó katolikus, sőt neje is ugyane vallásra tért át s így 2 fia és egy leánya szintén szülei vallásán vannak.

— **A földmívelésügyi miniszteriumtól** a napokban a gazdaközönségre nézve fontos leirat érkezett. A ragadós száj- és köröm-fájás betegség fellépése alkalmával ugyanis több ízben megtörtént, hogy az eljáró hatóságok a miniszteri rendelet téves értelmezésével, a rendes közlekedést és forgalmat nagyban korlátozó, túlzórigorú intézkedéseket léptettek életbe. Hogy az utazó- és gazdaközönség megóvassék a felesleges zaklatásoktól, a következőkben intézkedik: „A ragadós száj- és köröm-fájás szörványos eseteiben t. i. midőn nem az egész község, hanem csak egyes udvar, tanya vagy major záratik az 1888. évi miniszteri rendelet értelmében csak az elzárt udvarokból, tanyaikkól, majorokból nem szállítható ki szalasztakarmány-féle, aom szalma és trágya, míg mindezen trágyáknak az el nem zárt udvarokból, tanyaikkól, majorokból lófogatón való kiszállítása szabad, valamint szabad az idegen vérszemes helyekről származó ezen tárgyaknak a községben lófogatokon való szállítása is. Nem így van azonban, midőn a fentemlített betegség járványosul lép fel valamely községben. Akkor határozottan tilos a községből ki vagy a községben keresztül trágyát vagy takarmányt hordani. De még ezen esetekben is megvan engedve, hogy a községben áttutazó idegenek kocsai üléseikben vagy más letakart helyen szalma vagy szána-félet fogatán akadálytalanul átvihessen. Perze a községben hosszabban megállapodnia nem szabad.”

— **Öngyilkosság.** Lézer József 41 éves családos kömives és önkéntes tüzoltó ma jun. 5-én reggel a zöldfa-utcai lakásának padlásán felakasztotta magát. A rendőrségi vizsgálatot dr. Bierbauer Viktor városi tisztí főorvos végezte s a holttesten az erőszaknak jeleit nem találván, a haláleset öngyilkosságból eredetnek konstatalta. Lézer József a szesz italok féltelen élvezetének esett áldozatul, jellehet egyik levélben, a melyet Havranek József polgármesterhez intézett, öngyilkosságának okául viszás családi állapotait említi fel. Ugyan ebben a levélben kéri, hogy holttestét ne boncolóják fel és hogy halottas kocsit küldjenek érte. A másik levélből azonban, a mit felesége nevére címzett, világosan kitünik hogy végzetes tettét pilanatnyi elmezavarodásban követte el. A levél elején gyermekeihez szól, hogy tiszteljek és szeressék anyjokat, mert ő sokat szenvedett életében. Majd feleségéhez szól hogy menjen ki sirjához sokszor imádkozni. Ezen utóbbi gondolat azonban ugy látszik megzavarta elméjét, mert a levél többi része nem lehetett egészséges gondolkodás szüleménye. Feleségét azzal vigasztalja, hogy álmaiban meg fog majd neki jelenni; ismerőseit és rokonait tiszteli. Végül így ír: „Mondjátok meg Franciskának, hogy siromat többször nézze meg, ott majd elbeszélgetünk együtt.” Utó iratban feleségéhez szól, s átkot mód rá ha férjhez menne. A levél alsó jobb sarkában pedig 13—20 tintacsep van elszórtan s mellettük ez olvasható: „Ezek az én könnyeim.”

— Felakasztotta magát. Még a múlt hó 16-án történt, hogy Gyuró pusztán a legények hatalmas verekedést rendeztek. A köztük keletkezett nézeteltérés kiegyenlítésére a csendőrök vállalkoztak, a mi sikerült is nekik. A napokban idézték meg kihallgatásra Németh Ferenczot is, a ki szintén élénk részt vett a verekedésben. A szerencsétlen ember annyira félt a reá váró büntetéstől és megaláztatástól, hogy a prэшházban felakasztotta magát. Holtestét másnap reggel találták meg.

— Eltűnt feleség. Egy helybeli iparosnak a felesége f. hó 3-án hazuról eltávozott és 9 gyermekét férje gondjaira hagyván. A férj ez uton szólítja fel családját elhagyó feleségét, hogy azonnal térjen haza, mert különben törvényes eszközökkel fogja arra kényszeríteni.

— Baleset. Tislér Jánosné f. hó 3-án este 6 órakor, midőn jancsár-utcai lakása felé tartott, egy az utatóhelyről elszabadult ló eltaszította és keresztülvágatott rajta. Az öreg asszony jelentékeny sérüléseket szenvedett.

— Új tornakert. A Tögl-féle ház udvarát, ahol polgári és elemi leányiskola van, a tanulók számára játszó- és tornakertté alakították át.

— Varázsló cigány. Clio asszony, a krónikás muza, nem hiába már vénecske egy kicsit, de szereti is ám a pletykát. Midőn az ember a mindennapi élet fáradalmait piheni, vagy midőn a sivár jelen bajai túlott mereng, oda sompolyog n őgége susogó Zefir alakjában és regél neki az elmúlt szép időről csodás dolgokat. Mesél a királyról a ki életét és olyan sok vitéz harcossát vesztő el, mivel adott szavát megszegte. Mesél a múlt nagy, derék embereiről s azt hiszi, hogy ezzel megvigasztalja őt. Valóban tündéres világ az, a melyről ő beszél, a hol az emberek valóságos óriások, a hősök tulvilági lények, hol a nagy természet is beleszól az emberek gazdálkodásába, garabonciás diák oszít igazságot, táltosok jövődölnék szerencsét, bő aratást, szép jövődőt. „Tempora mutantur,“ — változnak az idők, változnak az emberek! Gyors szekéren vágat az idő; az a csodás világ már ott kavarog messze az enyészett örvényében, nem maradt vissza belőle senki, csak a jó Clio és a varázsló cigány asszony. Ezeket nem változtat az idő! Még márczius havában történt *Pinczehelyen*, hogy *Szentgyörgyi* Lajosnéhoz egy cigány asszony állított be s nagy rimánkodással alamizsnát kért tőle. Szentgyörgyiné, ki a kamrájában fogadta a vendéget, nem vette észre, hogy a cigány asszony egész gödröt kapart lábával a földben, hanem kinyitotta a szekrény ajtaját és egy kis ételmaradékot keresett a számára. Radnai Róza cigányasszony felhasználta az alkalmat, ügyesen egy pléh fedőt rejtett a gödrbe s lábával szépen betemette. Szentgyörgyiné nem vette észre. Mikor aztán a ravasz cigány nő elfogasztotta az ételmaradékot, fontoskedő arccal mondotta jőltartójának, hogy ő egy nagy titkot tud. Hosszas nógatásra azonban még is csak megugta jelentős arckifejezéssel, hogy ebben a kamrában teméntelen sok kincs van elrejtve, a helyét is megtudja mondani, de csak azon esetben árulja el, ha osztozkodni fognak a kincsen. Szentgyörgyiné beleegyezett. Ekkor Radnai Róza hosszas hókusz-pókusz után rámutatott a helyre, a hová már előbb a pléh fűdőt rejtette. Nosza neki esett körmeivel az elámitott asszony, de mikor már a fűdühöz ért, megállította munkájában a cigányasszony, mert egy sem volna képes felemelni a pénzes bűdönt, mivel egy elátkozott királyleány hajszála tartja lekűtve. Egy módja van csak a feloldásnak, a fűdőre a rossz szellemek kiengesztelése végett 50 fírtot kell tennie s azt egy hétig ott hagyni, egy hét múlva már ki lehet emelni a temérdek kincset. Nem sokáig kellett Radnai Rózának brilliroztatni ékeszólási képességét, az asszony csakhamar rá állott. Még az nap elhelyezték a fűdőt fölé az 50 fírtot. A cigányasszony elment, Szentgyörgyiné pedig egészen belebetegedett a várakozásba. Elmult a hét és fölvirradt a váravárt nap, de a cigány nő nem jött vissza. A kíváncsiság is ösztönözte, azután meg félt, hogy ha elmulasztja a kincs fölását talán megint nem fogja majd fölvenni tudni. Kiment tehát egyedül a kamrába s lázas izgatottsággal

fogott hozzá a kincs kereséshez. A fűdőt megtalálta, hanem az 50 fírtot nem, persze a pénzes bűdönt sem sikerült fölfednie, hanem talált a fűdő alatt egy papírlapot, a melyen csak ennyi állott nagy ákom-bákom szarkaláb betűkkel: „A hol nincs, ott ne keress!“ A rendőrség értesülvén a dologról, bizony nem ott kereste Radnai Rózát a hol nem volt, hanem elfogta egy füstös ponyva alatt s most a börtönben ül a varázsló cigányasszony s neki 6 hónapjába, Szentgyörgyinek pedig 50 fírtjába került az egész boszorkány história.

— Monte Carló vége. A világhírű játékbank napjai úgy látszik, meg vannak számlálva. A játéktérmegek egy idő óta csak úgy kongnak az ürességtől. Ennek az oka egyszerűen az, hogy a kis fedelelemtség állandó lakosai lassankint kivándorolnak, az idegenek pedig nem igen keresik fel most már a hírhedt játékbankot. Ez a körülmény arra bírta az érdekelt igazgatóságot, hogy a játéktérmegek július és augusztus hónapokban bezárja. A szolgásközméletnek jó részét is elbocsájtotta, a megmaradtaknak fizetését pedig teljesen leszállította. A banknak a múlt esztendőben állítólag két millió passzívái voltak.

— Kulans biztosító-társaság. Az „Assicurazione Generali“, melynél az öngyilkosság vált *Rechnitzer* Miksa helybeli kereskedő 3000 forint erejéig vált hákl-esetre biztosítva. Mint értesülünk, a teljes biztosított összeget helybeli főügynökei: Fischer és Löwinger urak utján, minden levonás nélkül kilizette, habár a biztosítás fennállása óta még csak 3 év telt el. A nevezett társaság, mely hazánkban már több mint egy félszázad óta a közjó érdekében működik és a legnagyobb népszerűségnek s közkedveltségnek örvend, ezuttal újabb tanujelét adta azon nemzetre és elismerésre méltó eljárásnak, melylyel hazai közönségünk feltétlen bizalmát megnyerte.

— Szigeti J. fényirdájának vezetését *Held Jenő* urra bízta, ki egyuttal székesfejérvári fényirdájába *társként belépett*. Held Jenő eddig Budapestben kiváló műzilése és sikeres kivitelü fényképei folytán a fővárosi közönség elismerését bírta és a nádor-utcai kirakatok, melyek már Held Jenő munkái, elég ajánlást képeznek és reményt arra, hogy közönségünk is rövid időn belül képzettségét és szakszerű ügyességét méltányolni fogja. Az itteni fényirda fényképeit továbbra is Szigeti fogja budapesti fényirdájában kidolgozni és oda törekedni, hogy az itteni fényirda által kidolgozandó fényképek a budapesti fényirda fényképeitől miben sem különbözzenek.

— Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztutó- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, hépek és könyvek beszerzésére ajánljuk *Szűts és társa*, a bibornok-érséki és Magyarországi hercegprímásának udvari szállítói. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

VEGYESEK.

□ Gyümölcs-esszenciák és gyümölcs-éterek. A gyümölcs-esszenciákat és a gyümölcs-étereket gyakran összetévesztik egymással, ámbar ezek egymástól alapszabán különböző készítmények. A gyümölcs-esszenciák ugyanis a természetes gyümölcsből nyert s borszesz hozzáadásával tartóssá tett készítmények. Szabály szerint abból a gyümölcsből készülnek, a melynek nevével viselik és évről-évre frissen készítendők. A gyümölcs-éterek ellenben teljesen mesterséges készítmények, azaz zamatossá tett éterek, a melyek főlegítva különféle gyümölcs-aromákra emlékeztetnek. Így például az ecetsavas amil-éter körteolajnak, a valeriansavas amil-éter pedig almaolajnak nevezik. Az egyes gyümölcs-éterfajták összeállításának művésze abban áll, hogy az alkotó összetett éterekből az összelegyítéskor eltalálják azt a mennyiséget, a melyek együtt harmonikus behatásuak izelő- és szagoló-szervünkre. E cél el-

érésére néha kismennyiségű illó-olaj hozzálegyítése is szükséges az elegyhez. A gyümölcs-esszenciák főképen az újabb időben nagyon kedvelté vált pezség-limonádék készítésénél lennek alkalmazást; a gyümölcs-éterek e célra teljesen alkalmatlanok. Az utóbbiakat ellenben főképen a bonbonok és egyéb cukrárszárak gyártásában alkalmazzák előnyvel és ezek készítésénél az esszenciákkal nem pótolhatók.

□ A divat hóbortjai. A divat ezer szépségei között is feltűnő bizarságával az az ötlet, amely eleven állatokat rendel a divat szolgálatába. A divat eddig millió és millió madarat követelt áldozatul azért, hogy szép hölgyek kalapjának díszül szolgáljanak. Ma már az eleven állatokra kerül a sor és Párisban most általános bűmület tárgyát képezi egy indiai angol nő sajtóságos ruhadíszítés. Az angol miss két eleven teknősbékát hord ruháján izlésesen elhelyezve a csipkék hullámai között. A békák teknőiben igen cmlmesen van elhelyezve néhány gyönyörű ékkő. Ez a bizarr ékszer csakhamar közkedveltségre tesz szert Párisban és nemcsak a methodus szert látni fogunk ezüst-lánczra fűzött égerkéket, mint óralánczot, zöldbékákat mint ernyővégeket, földi gilisztákat mint öveket és így tovább különböző változatban. Hogy e legújabb divathoz mit szólnak az állatvédő-egyesület hívei, azt még eddig nem tudjuk. A nők ellen harcolni ők sem mernek.

Közgazdaság.

Szocializmus a vidéken.

(K. Ö.) Ma egy hete egy nagyobb vidéki városban népgyűlést tartottak a sajtószabadság megvédelmezése érdekében. Ebben a városban szervezett szocializmust nem ismertek. Egyes szocialista vezérek tartottak felolvasásokat s mondoitak beszédeket a tüke ellen, a munka jogairól s a munkások szervezéséről, de hatást nem igen tudtak kelteni. Az emberek meghallgatták a szónokot, megmosolyogták s kiki ment a napi teendője után. Mily keserű kiábrándulásra ébredtek azok, kik eddig a szocializmus létezésében nem hittek. Azon az említett népgyűlésen a szocialisták szervezett sorokban vonultak fel s a rendezőség hogy kockára ne tegye a népgyűlés sikerét, kénytelen volt a szocialisták megbízottját tagsággal megkínálni az elnökségben. Ime egy oly városban, ahol a hivatalos körök nem is álmognak szocializmus létezéséről a szocializmus mint politikai és társadalmi tényező kezd szerepelni.

Igy van ez különben az egész országban. Kétségbe vonjuk annak létezését, pedig mindenki érzi romboló hatását. Ily körülmények közt nem-e jobb, ha a szocializmussal most, még mielőtt általános elégtelenségévé nővi ki magát a hamu alatt izzó parázs, leszámolunk. Kétségkívül jobb. Mert ha a szervezett munkástömegnek jogos követeléseik vannak, szabad-e azokat magasabb érdekek kockázása nélkül ridegen vizuatatítani s mintegy behajszolni a forrongásba? Ebből is látszik, hogy mily kevés önbizalommal rendelkezik a szabadelvűnek mondott rendszer, mely nem mer belekapni céltudatos gazdasági és társadalmi politikai inicizálásával a szocializmus orvoslásába.

A szocializmus pedig halad csendesen, néha kisebb erupeziók kíséretében, tért foglalva még a falvakban és tanyákon is. Mert a szocializmus egybegyűjti s szervezi mindazokat, kik a mai gazdasági válság sulya alatt nyögve, nem bírnak kellő intelligenciával a veszedelmes tanok megítélésére. A nemzetközi szocialdemokráciának kevesnek bizonyulván az ipari munkások tömege, nem elégedett meg az ipari emporiumokban a szocializmus szervezésével, hanem a vidékre vetette magát. Így született meg a magyar speciálitás, az agrárszocializmus, nemcsak, hanem ennek nyomában a nemzet alsó rétegeiben észlelhető általános elégtelenség. Ne legyünk tovább kétségben az irántunk az egész talaj anarchisztikus hajlamokkal van inficizálva, mely egy csapásra képes a romboló szocializmust megteremteni.

Pünkösöd szent ünnepeit is a szocialisták a szervezkedésre használják. Gyűléseknek majd a fővárosban és a vidéken is. Tanácskoznak

majd a munka szervezéséről, a nyolcz órai munkaidőről, a mezei munkások helyzetéről. Ezek mind igen szép dolgok s kellene is az ügyben valamit tenni. Csak hogy a főzél nem a helyzetnek törvényes uton javítása, hanem az elégtelenség szítása s fokozása. Jogos követeléseik is mindannyiszor oly beszédek kíséretében hangzanak el, melyek az egyszerű s korlátozott felfogású hallgatóság szenvedélyére hatnak.

A pünkösdi szocialista gyűléseken nagy számmal lesznek képviselve az alföldi sztrájkra készülő munkások. Igazán sajnáljuk szegényeket. Lelkük telve keserűséggel, mert vélt sérelmeik orvoslást nem nyernek. Fognak-e csillapító szót, megnyugtató beszédet hallani? Avagy fokozzák bennök a keserűséget, mely már józan ítélőképességtől fosztja meg őket? A szocialista vezetők de hogy fogják az elégteletlen munkásokat bekérni, az elvállalt kötelezettségek teljesítésére s aratási munkálatok elvállalására inteni. Arról sem fognak nekik beszélni, hogy a gazdák maguk mily nehéz helyzetben vannak és azokat a feltételeket, melyeket az aratómunkások eléjük szabtak s melyeket lapunk is ismertett, öngyilkossági politika nélkül el nem fogadhatnak. Minderre nincs kilátás, mert a szocializmus társadalmi s gazdasági politikája a sűtétben való bujkálás, mely egyedül az elégtelenségre építi terveit.

Bizonyos, hogy a szocializmus terjedésének egyik okát az általános elszegényedésben kell keresni. Csalódik azonban, a ki azt hiszi, hogy a szocializmus a munkások helyzetén igazán segíteni akar. Harczmodorával elidegeníti magától a társadalmat s törvényhozást. Tehát nem tud segíteni, de nem is akar, mivel az anyagi jólét beköszönésével megszűnik hatalma a munkás tömegek fölött. E tekintetben tehát egyetért a merkantil-liberalizmussal.

A szocializmus térfoglalásának másik oka harcmodorában rejlik. Házi-házra, kunyhóról-kunyhóra járnak a szocialista agitátorok, elhintve a rossz magot. Felkeresik a munkást a pihenő napon, munkája közben; annyi időt sem engedve a munkásnak, hogy a halottak fölött elmélkedjék, már újra megrohanják. A szocialisták harcmodora követésre méltó példának szolgálhat nekünk is. És kell is ily irányban dolgozunk, ha eredményt látni akarunk!

A szocializmus nálunk napról-napra nyer jelentőségében. Nem lehet azt hallgatással agyonütni, hanem kutatva a baj eredetének okait, a megfelelő társadalmi s gazdasági törvényhozási alkotásokkal kell és lehet is a ragadós betegség tovább harapódzását megakadályoznunk. A szabadelvű uralom óta e tekintetben nem történt semmi.

* **Agrár érdekek közössége.** A legutóbbi években egyre élénkebben halljuk különböző oldalokról viszhangozni az amerikai termelés ellen védelemző európai vám-unió szükségét. Rá vezeti erre az eszmére a gazdákat az a nemzetközileg érezhető nyomasztó gazdasági helyzet, mely éppen a gazdasági közösségre nehezedik rá. Érdekes világot vet a kapitalista körök gondolkodására az, hogy éppen azok a körök, melyeket nemzetközi érzelmeik és rokonszenveik miatt rónak meg, veszik zokon azt, hogy a gazdák belátják, hogy a közös bajok ellen közös védelem szükséges. Nem kozmopolitizmus ez a gazdánknál, mert hiszen az a gazdánknál, a kik a földhöz vannak kötve, s a kiket egész jellemük, nyelvismereik, szokásaik és minden más tulajdonságuk nemzetivé és röghözkötté tesz, el sem képzelhető. De igenis vannak olyan tünetnyek a gazdasági élet terén, melyek bizonyos termelési ágakat minden országban egyaránt sújtanak s melyek most éppen a mezőgazdaságon észlelhetők. Az európai országok valamennyiének gazdája súlyosan érzi például a tengerparti termőföldek mérhetetlen konkurrencziáját, súlyosan érzi a börzék visszaéléseit, a kereskedelmi forgalom ezer káros hájtását, a valuta-üzelmek árnyomó hatását. A legvéletlenebb sovínizmus mellett is lehetetlen, hogy az egyformán sújtottak ne nyújtsanak kezét egymásnak a közös szövetséges védelemre. Ez esetben éppen az amerikai és ausztráliai termőföldek konkurrencziája az, a mi ellen a nemzetközi vámszövetség létrehozását a gazdák érdekei megkívánják. A szemtermények jövedelmességét minihátra szorította le a tengerparti verseny, a élőállatok

átzállítása, a fogyasztott hús óriási mértékű importja az állattenyésztés produktivitását is mihamar kétségessé fogja tenni. Ez ellen csak az lehet a célravezető védelem, hogy az európai államok védősorompót emeljenek a tengerparti termelés ellen. Csak hogy sajnos, az érdekelletetek, a politikai és társadalmi rokonszenv és ellenszenv olyan nagyok, hogy egy európai vámuimórról, sőt egy középeurópairól is alig lehet ma szó. Mindenesetre oda kellene törekednünk, hogy legalább Németországgal vámuimóra léphessünk az amerikai invázió irányában s ha ez sem lehetséges, monarchiánk maga állapítson meg differenciális tarifákat, melyek az amerikai versenyt ártalmatlanná tegyék. Angliában a mezőgazdaság ma teljesen megszűnt s a földet csak kertészetre és vadászatra használják. De Angliának nem az agrikulatúrájából kell megélnie. Mi csak mezőgazdaságunkra támaszkodhatunk, meg kell tehát minden eszközt ragadnunk, hogy mezőgazdaságunkat a pusztulástól megóvjuk.

* **Mezőgazdasági kiállítás Hágában.** A németalföldi mezőgazdasági egyesület fenállásának huszonötödik évfordulója alkalmával nagyméretű mezőgazdasági kiállítást rendez. A kiállítás 1897. szeptember 23-án nyílik meg és néhány napig fog tartani. Az igen érdekesnek ígérkező mezőgazdasági területen gépeket és szárazmunkákat állítanak ki, nevezetesen olyanokat, melyeket a mezőgazdaság és kertészet körében használnak. A kiállításnak ez a része nemzetközi lesz. A bejelentéseket augusztus 1-ig az egyesület titkársághoz kell intézni, e címre: P. T. L. Waldek in Loosduinen, Holland.

* **Gyümölcsértékesítés.** A már régebben tervezett gyümölcsértékesítési szövetkezetek megvalósításukhoz közelednek. A szövetkezetek terve az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében teljesen elkészült s a magyar gazdák vásárcsarnok-ellátó szövetkezete a központi vezetőséget meg is szervezte. Már most csak az egyes gyümölcstermelő vidékektől függ, hogy a vidéki ad hoc szövetkezeteket megteremtsek s így a külföldi piacok megközelítését könnyítvén, a gyümölcsértékesítést egy nagy lépéssel előre segítsek.

Apró hirdetések.

E rovatban közölt egy-egy hirdetésnek ha lakozim nincs költése 4 soros terjedelmében egyszeri kiadásra 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször avatják fel, megjelenésenként 20 kr-rt véltetik föl.

Értesítéseket díjtalanul ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kr-os válassz-bélyeg mellékelteket választ.

UJSÁGELÁRUSITÓK

kerestetnek. Megbízható férfiak és asszonyok s felnöttebb gyermekek, a kik ujság elárúsítással óhajtanak foglalkozni jelentkezzenek a kiadó-hivatalban. Egyes egyének minden nagyobb fáradság nélkül 4—5 frtot is megszerezhetnek hetenként.

HÁZVEZETŐNŐNEK

ajánlkozik intelligens fiatal özvegy, urasági házhoz; gyakorlott mindennemű házvezetésben, jó főző, házi varrást is elfogad; megmagányos urhoz vidékre is. Czim a kiadóhivatalban „Nemeslelkű nő.”

ELADÓ HÁZ.

Egy három lakásból álló ház eladó. Van benne egy utcai lakás három szoba, üveges folyosó, konyha, kamra, pince, padlás s ezenkívül két udvari lakás, mely 1—1 szobából, konyhából, kamrából áll. Van udvara és termőképes szőlővel beültetett kertje. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

GAZDATISZT

keresztény, 48 éves, ki 25 évi működése alatt szerzett nagy gyakorlottságával úgy a belső, mint a külső teendőket mintaszertűen végzi, azonnali belépésre vagy szülés elsejére ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban.

HÁZVEZETŐNŐI

állást keres egy a háztartás minden ágában járatos fiatal hölgy. Legszívesebben papi házhoz menne, vagy mint anya-helyettes, árva gyermekek mellé. Ajánlatok „Csendes Otthon” czim alatt a kiadóhivatalba küldendők.

FELOLVASÓNÓ

és társalkodónőnek ajánlkozik fiatal műveleturi leány. Czime a kiadóhivatalban.

VIG KEDELYŰ

előkelő családból való leány ajánlkozik előkelő urhölgy mellé a fürdőudényre szórakoztató társul, esetleg utazásához utitársul. Értésítést ad a kiadóhivatal.

BUTOROZOTT SZOBA

kiadó magános urnak takarítással együtt. Czim a kiadóhivatalban.

KIADÓ

2 csinosan butorozott világos nagy szoba. Mindkettőben két-két ágy van. A bérbeadás igen mérsékelt árért történik. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

FIGYELMEZTETÉS!

Van szerencsém a mélyen tisztelt iparos urak becses tudomására adni, hogy lack gyártmányaink a legelismertebb és fölülmulhatlan jó minőségű az összes angol gyártmányok között.

Egyedüli főraktárunkat

IFJ. TÖGL GYULA

fűszer-és festékkereskedésébe

helyezettük át úgy a város, mint a megye részére.

Kérjük a t. vevő község gyakori bevásárlását.

Tisztelettel

Nobles és Hoare.

Bámulatos olcsóság!
!PARTH! VÉTELI!

5000 darab turista ing, melyeknek
eddigé ára 2 frt volt,
most csak 50 kr.

Kaphatók:
LÓWI ADOLF kereskedésében,
Felmayer mellett.

Mi a Schapirograf?*)

A Schapirograf új, felülmúlhatatlan sokszorosító készülék levelek, okmányok, rajzok jegyzeteknek önálló, költségmentes fekete nyomásu sokszorosítására. Ezt a készüléket még a laikus is könnyen kezelheti, mert fölötte egyszerű s jótálló a biztos eredményért. A papírra tintával írott írásról vagy rajzról rövid 15 perc alatt vagy 150 másolatot lehet készíteni. Egy ilyen négyzet vagy folio nagyságra alkalmas Schapirograf ára a teljes felszereléssel együtt 15 frt. Kivánatra hajlandó vagyok a Schapirografot négy nap próbahasználatra az én káromra bérmentesen megküldeni, visszaküldés esetén semminemű kárpótlást nem igénylek. Már több ezer különféle nagyságú ily készülék van használatban.

PHIL FRIGYES vezérképviseelő, Wien I., Rudolfsplatz 13.

*) Prospektust ingyen küld.

R O D E I M R E

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fejérvárott, Nádor-utca 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség becses figyelmét bátorlodom felhívni, tavaszi és nyári árúkra, melyek új üzletemben nagy választékban, legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nállam be; u. m. divatos férfi és fiu kemény és puha

K A L A P O K.

Női, férfi és fiu szalma kalapok.

Férfi Chiffon ing

simá, szegélyezett, himzeti gallérok fehér és színes, divatos formákban, férfi hálók ingek, a legjobb gyártmányu lábravalók szatén és köpper

REKLAM NYAKKENDŐK

a legdivatosabb formában és színekben drb. 20—25 kr.

BŐR KESZTYŰK

elismert legjobb gyártmányu női- és férfi, minden létező színekben 1.20.

Nagy választék szövött árúokban

u. m. férfi, női és gyermek harisnyák, női, férfi czérna, és selyem kesztyűk. Női, és férfi nap- és esernyők, kész fiu, és lányka ruhák, női bluzok, kötények mosó, és lüster, válfűzők (mider), csipkék szalag és Schweiczi himzések, kötő és horgoló pamutok gyoles vásznak siffon, és minden e szakmába vágó rövidáru cikkek.

ALAPÍTOTT 1871. ALAPÍTOTT 1871.

SZÁMMER IMRE
könyvnyomdája (gőzerővel)
KÖNYVKÖTÉSZETE
ÉS LEVÉLBORÍTÉK-GYÁRA

— * SZÉKESFEJÉRVÁROTT. * —

Készít minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előljárók és árvaatyák számára. Szolgabírói hivataloknak. Ügyvédek, járásbírók és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasóköri részére. Uradalmak, bérlők és gazdák számára. Gyógyszertár tulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL
nemkülönböztetve

IRODAI SZEREKBŐL:

tinták, írónok, valódi acél- és rozallak tollnyelék, peccsírvaszok s több előlélekkel jutányos árak mellett!

Maghívó- belépti- czím- és látogató-jegyek dísszen!

CSAK ESEKÉLY

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE
kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák
minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó cikkek, valamint ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dús választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LÓWY ADOLF + + + + +
+ + + + + **SZ.-FEHÉRVÁR.**
(Felmayer mellett.)

IFJ. FÜSTER IMRÉNÉ
butorraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fejérvárott, Kossuth-u. 18.

Ajánlja saját gyártmányu:
háló, ebédlő, szalon és uri szoba berendezéseit, melyek művészi kivitelben mindenkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron készíttetnek.

ANTIK, ROKOKÓ, BAROCK-STYLŰ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI és TERVEI SZERINT KÉSZIT.

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermi a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor megtekinthetők.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.